

Letno poročilo za leto 2017

Letno poročilo - 17/05/2018

Uvod

Emily O'Reilly, evropska varuhinja človekovih pravic

Z veseljem vam predstavljam naše letno poročilo za leto 2017.

Ponovno smo imeli zelo delovno in produktivno leto, v katerem smo na številnih ključnih področjih dosegli pozitivne rezultate za vse, ki jim služimo. Pri našem delu nam je ponovno zelo pomagala podpora Evropskega parlamenta ter aktivno sodelovanje institucij, organov in agencij EU.

Pravica državljanov, da spremljajo pripravo zakonodaje EU in v njej sodelujejo, je bila v središču naših preiskav odgovornosti Sveta ter neformalnih pogajanj med Parlamentom, Svetom in Komisijo (dialogov) ob predlogih novih zakonov. Na teh področjih so že vidne pozitivne spremembe in v letu 2018 bomo še naprej spremljali nadaljnji napredek.

Zaradi odločitve Združenega kraljestva, da izstopi iz EU, smo sprožili pobudo o odprtosti pogajanj o izstopu Združenega kraljestva iz EU in pravici vseh državljanov, da so obveščeni o njihovih verjetnih rezultatih. S spodbujanjem vključevanja deležnikov in preprečevanjem privilegiranega dostopa ključnih pogajalcev se bomo še naprej trudili zagotoviti, da bodo imeli v tem zahtevnem obdobju vsi možnost izraziti svoje mnenje.

Posebej zadovoljni smo z rezultati naše preiskave neplačanih pripravništev pri Evropski službi za zunanje delovanje (ESZD). Opozorili smo, da so neplačana pripravništva v nasprotju z zavezo k nediskriminaciji iz Pogodbe EU, saj imajo tako samo premožnejši mladi dostop do teh potencialno dragocenih priložnosti. Zaradi zelo pozitivnega odziva visoke predstavnice Federice Mogherini sta se Parlament in Svet dogovorila o proračunu, ki bo na voljo ESZD za pripravnike v delegacijah po svetu, in še naprej bomo spremljali praktične rezultate te dobrodošle odločitve.

Objavili smo preproste smernice za uradnike EU o priporočenih in odsvetovanih načinih ravnanja v odnosih z lobisti in veseli nas, da Komisija zdaj uporablja te smernice pri usposabljanju zaposlenih.

Ker se zavedamo potrebe po hitrem ukrepanju, ko posamezniki zaprosijo za dokumente EU v skladu z uredbo o preglednosti (1049/2001), smo uvedli hitri postopek za te pritožbe in veseli nas, da so prvi pozitivni rezultati že vidni. Hvaležni smo za sodelovanje Komisije, saj nam je omogočilo uvedbo tega ukrepa.

Naše delo na področju temeljnih pravic se nadaljuje v zadevah v zvezi z agencijo Frontex in našo preiskavo o izjavi EU in Turčije o vračanju migrantov iz Grčije v Turčijo.

Še naprej spodbujamo večjo odgovornost s sodelovanjem z Evropsko centralno banko (ECB) in Evropsko investicijsko banko (EIB). Koristna je bila tudi izmenjava stališč s predsednikom Euroskupine o odgovornosti te pomembne skupine, čeprav to ni uradna institucija EU.

Nadaljevali smo tudi sodelovanje z Evropsko mrežo varuhov človekovih pravic, s katero smo ponovno organizirali spodbudno in prijetno konferenco v Bruslju.

Zame osebno je bil vrhunec leta 2017 otvoritvena slovesnost ob podelitvi nagrade Evropskega varuha človekovih pravic za dobro upravljanje. Čudovito je bilo videti izjemno delo, ki ga opravljajo javni uslužbenci EU, in predvsem njihov upravičen ponos na opravljeno delo.

Na kratko, leto 2017 je bilo delovno in uspešno in moj urad se veseli nadaljnjega dela v letu, ki je pred nami, ter pozdravlja vključevanje vseh zaposlenih EU, s katerimi sodelujemo.

Emily O'Reilly

1 Leto 2017 na kratko

Januar

Začetek preiskave o vključenosti ECB v Skupino tridesetih

Februar

Varuhinja človekovih pravic pozove ESZD, naj plača pripravnike v delegacijah EU v tujini

Marec

Razglasitev prejemnikov nagrad za dobro upravljanje

April

Varuhinja človekovih pravic prejme evropsko nagrado Schwarzkopf v Berlinu

Maj

Komisija se zaveže k izjemni preglednosti v pogajanjih o izstopu Združenega kraljestva iz EU

Junij

Letna konferenca Evropske mreže varuhov človekovih pravic v Bruslju

Julij

Začetek preiskave o dejavnostih EMA pred predložitvijo vloge

Avgust

Svet odgovori varuhinji človekovih pravic na vprašanja o odgovornosti za njegovo zakonodajno delo

September

Varuhinja človekovih pravic pozdravi predloge za poostreitev etičnih pravil, ki veljajo za evropske komisarje

Oktober

Prireditve varuhinje človekovih pravic za agencije EU o načinih obvladovanja tveganja škode za ugled

November

Varuhinja človekovih pravic predstavi svoje delo Evropskemu parlamentu

December

Dopis predsedniku Tusku o preglednosti pri lobiranju

2 Ključne teme

Naloga evropskega varuha človekovih pravic je pomagati javnosti pri stikih z institucijami, organi in agencijami EU. Pri tem nastajajo različne težave, od pomanjkanja preglednosti pri odločanju ali zavrnitve dostopa do dokumentov do kršitev temeljnih pravic in težav s pogodbami.

2.1 Dostop do dokumentov EU

Tudi leta 2017 je bilo največ preiskav povezanih z vprašanji dostopa do dokumentov EU in s tem povezano preglednostjo. Ker so zahteve za dostop do dokumentov pogosto časovno občutljive, se je varuhinja človekovih pravic odločila uvesti hitri postopek za te pritožbe, ki omogoča, da posamezniki dobijo zahtevane dokumente v nekaj tednih namesto v nekaj mesecih. Urad je jeseni 2017 začel izvajati poskusno fazo sistema hitrega postopka, ki bo uveden v letu 2018.

Alice Stollmeyer

#Transparency complaints keep @EUombudsman busy. #TeamJunckerEU #EUinstitutions #EUagencies

Evropska varuhinja človekovih pravic ima veliko dela z obravnavo pritožb v zvezi s preglednostjo

Večina pritožb se nanaša na Evropsko komisijo in agencije EU.

Prednosti pospešenega sistema za pritožnike so se pokazale že v poskusni fazi. Zaradi uvedbe preiskave glede dostopa do dokumentov o odločitvi Komisije, da ustavi postopek za ugotavljanje kršitev proti Madžarski v zvezi s pogodbo o jedrski elektrarni, je pritožnik prejel večino zahtevanih dokumentov v enem mesecu.

Druge preiskave, sprožene po hitrem postopku, so vključevale preiskavo v zvezi z dokumenti Komisije, povezanimi z razkritimi informacijami, in preiskavo v zvezi z ocenjevanjem primernosti kandidatov za sodnike in generalne pravobranilce na Sodišču EU in Splošnem sodišču EU, ki ga izvaja Svet.

Še pred uvedbo hitrega postopka je bila v letu 2017 uspešno zaključena zadeva v zvezi z dostopom do dokumentov, povezanih z Evropsko agencijo za mejno in obalno stražo (Frontex). Nanašala se je na to, kako je agencija Frontex obravnavala zahtevek novinarja za dostop javnosti do vseh poročil o resnih incidentih v zvezi z delovanjem Frontexa v Bolgariji v letih 2015 in 2016. Novinar se je obrnil na varuhinjo človekovih pravic, ker je menil, da mu Frontex ni izročil vseh ustreznih dokumentov in da dokumenti v nekaterih primerih niso bili obdelani v skladu s pravili EU o dostopu do dokumentov (Uredba (ES) št. 1049/2001).

Po pregledu dokumentov, ki so bili na voljo, je varuhinja človekovih pravic predlagala, naj Frontex dopolni nekatere izpuščene dele, izroči več dokumentov in izboljša svoj notranji sistem za iskanje dokumentov. Frontex je upošteval te predloge in pohvalil dobro sodelovanje z uradom varuhinje človekovih pravic, saj so ugotovitve prispevale k povečanju njegove ozaveščenosti o potrebnih izboljšavah glede obravnave zahtevkov za dostop do dokumentov.

Pritožbe glede dostopa do dokumentov – cilji glede časovnega načrta za hitri postopek 1 Ta opis velja za „običajne“ zadeve v zvezi z Uredbo (ES) št. 1049/2001, ki niso zelo zapletene. Opomba: Izraz „dan“ se nanaša na delovni dan. Štetje se začne s prvim delovnim dnevom po prejetju dokumenta.

2.2 Odgovornost pri odločanju v EU

Da bi se Evropejci počutili vključene v EU, morajo imeti možnost spremljati potek razprav o predlogih zakonov. Tako se ohranja zdrava demokracija, hkrati pa se lahko odpravijo vse napačne predstave o pripravi zakonodaje EU in vlogi nacionalnih vlad. Varuhinja človekovih pravic je zato marca začela strateško preiskavo odprtosti in odgovornosti pri zakonodajnem

delu v Svetu EU. Svetu je postavila 14 specifičnih vprašanj o obravnavi zakonodajnih dokumentov, pripravljenih na srečanjih predstavnikov in namestnikov predstavnikov držav članic ter več kot 150 odborov in delovnih skupin nacionalnih javnih uslužbencev, v skladu z zakoni in standardi EU o preglednosti.

Po odgovoru Sveta, v katerem so bile navedene izboljšave na spletišču Sveta in v njegovem sistemu vodenja evidenc, je varuhinja človekovih pravic začela javno posvetovanje. To je vključevalo vprašanja, katere ukrepe bi Svet lahko sprejel, da bi olajšal iskanje zakonodajnih dokumentov, s katerimi težavami se javnost srečuje pri dostopu do dokumentov pripravljalnih teles Sveta ter kako pomembno je poznati posamezna stališča držav članic. V posvetovanju je bilo prejetih 21 prispevkov, vključno s prispevki parlamentov, civilne družbe in posameznikov. Varuhinja človekovih pravic se je poleg tega odločila, da bo pregledala dokumente v zvezi s tremi vzorčnimi zakonodajnimi akti iz leta 2016, da bi se seznanila z notranjim postopkom dokumentiranja, razvrščanja in razkrivanja dokumentov kot predlogov zakonov EU v Svetu. Ta preiskava bo končana leta 2018.

Konec leta 2017 se je varuhinja človekovih pravic osredotočila na Evropski svet, ki odloča o splošni usmeritvi in političnih prednostnih nalogah EU. Glede na ključno strateško vlogo te institucije je varuhinja človekovih pravic predsedniku Evropskega sveta Donaldu Tusku poslala dopis z vprašanjem, ali bi bil pripravljen objaviti informacije o svojih srečanjih in srečanjih svojega kabineta s predstavniki interesnih skupin.

EPACA

Working for greater #EUTransparency across all Institutions: @EUombudsman public consultation on Council preparatory groups' transparency in the legislative process

Prizadevanje za večjo preglednost v vseh institucijah EU: javno posvetovanje evropske varuhinje človekovih pravic o preglednosti pripravljalnih teles Sveta v zakonodajnem postopku.

Vprašala ga je tudi, ali bodo objavljena poročila o stanju tekočih razprav voditeljev EU o njihovem dvoletnem delovnem programu (Agenda voditeljev).

European Ombudsman

@EUombudsman suggests that @eucopresident Tusk holds meetings only with registered lobbyists <http://europa.eu/!vK37fT> #eucouncil #euco

Evropska varuhinja človekovih pravic je predlagala, naj se predsednik Tusk srečuje samo z registriranimi lobisti.

„Predsednik Tusk bo z objavljanjem svojih srečanj z lobisti državljanom zagotovil popolnejše podatke o tem, kdo si prizadeva vplivati na odločanje v EU, kdaj in kako.“ Emily O'Reilly

Varuhinja človekovih pravic je v okviru cilja bolj dostopne in odgovorne priprave zakonodaje

EU tudi preverila odprtost trialogov – neformalnih pogajanj o zakonodajnih predlogih EU med Evropskim parlamentom in Svetom EU v prisotnosti Evropske komisije. Vse tri institucije so v odgovorih navedle podrobnosti o izvajanju predlogov varuhinje človekovih pravic (iz leta 2016). Dobrodošle spremembe vključujejo začetek priprave skupne zakonodajne podatkovne zbirke, pojasnitev vlog visokih predstavnikov v tristranskih pogajanjih in oceno, kako olajšati dostop do datumov prihodnjih trialogov in povzetkov dnevnih redov.

Preiskave preglednosti trialogov in zakonodajnih postopkov Sveta so se sicer nanašale na pripravo zakonodaje EU, vendar pa je včasih potrebnih več javnih informacij tudi o sprejetih zakonih. Tako je tudi v primeru sistema, ki ga Komisija uporablja za zagotavljanje pravilnega izvajanja zakonodaje EU v državah članicah. S tem sistemom, ki se imenuje EU Pilot, lahko Komisija spremlja države članice brez uporabe zakonodajnega postopka za ugotavljanje kršitev. Varuhinja človekovih pravic je zaradi prejetih pritožb, da je sistem preveč nepregleden, sprožila strateško preiskavo, v kateri je prosila za podrobnosti o programu, vključno z vprašanjem, kako Komisija ukrepa, če država članica večkrat odgovori z zamudo ali če njeni odgovori niso dovolj podrobni. Preiskavo je končala septembra s praktičnimi predlogi, kako javnosti olajšati spremljanje ukrepov Komisije na tem področju, vključno s predlogom, naj bosta seznam tekočih dialogov v sistemu EU Pilot ter status vsake datoteke javno dostopna.

European Ombudsman

The Ombudsman welcomes Commission President @JunckerEU commitment to 'unique and unprecedented' transparency

[https://www.ombudsman.europa.eu/en/press/release.faces/en/79475/html.bookmark ...](https://www.ombudsman.europa.eu/en/press/release.faces/en/79475/html.bookmark...)
#Brexit

Evropska varuhinja človekovih pravic pozdravlja zavezo predsednika Evropske komisije Jean-Clauda Junckerja k edinstveni in izjemni preglednosti.

„Moj urad bo pozorno spremljal, ali se trenutni proaktivni pristop k preglednosti ohranja ves čas med pogovori o izstopu Združenega kraljestva iz EU.“ Emily O'Reilly

Varuhinja človekovih pravic je pred formalnim začetkom pogajanj o izstopu Združenega kraljestva iz EU Komisiji in Svetu poslala dopis, v katerem ju je opomnila na pomembnost preglednosti glede na obsežne posledice pogojev izstopa Združenega kraljestva iz EU za posameznike, njihove družine in podjetja. Obe instituciji sta se odzvali pozitivno: Komisija je obljubila, da bo zagotovila edinstveno in izjemno preglednost, Svet pa je pripravil vodilna načela za objavo dokumentov. V dopisu je varuhinja človekovih pravic tudi opozorila na pomembnost objave prispevkov deležnikov, ki bo še pomembnejša v naprednejši fazi pogajanj. Emily O'Reilly je tudi posebej opomnila varuhe človekovih pravic v Evropski mreži varuhov človekovih pravic, da lahko prek njenega urada od Komisije in drugih institucij EU pridobijo strokovna mnenja s področja zakonodaje in prakse EU glede izstopa Združenega kraljestva iz EU.

2.3 Preglednost pri lobiranju

Govor evropske varuhinje človekovih pravic Emily O'Reilly na delavnici z naslovom Register EU za preglednost – lobiranje, Parlament in javno zaupanje, ki jo je Evropski parlament organiziral maja.

Pomembna strateška preiskava varuhinje človekovih pravic o odprtosti strokovnih skupin, tj. več sto skupin, ki Komisiji zagotavljajo strokovne nasvete, je bila uspešno zaključena jeseni 2017. Varuhinja človekovih pravic je leta 2016 ob upoštevanju javnega posvetovanja v zvezi s tem podala več predlogov za izboljšanje nadzora, ki ga Komisija izvaja nad temi skupinami. Komisija je sredi leta 2016 napovedala preoblikovanje veljavnih pravil. Končna odločitev varuhinje človekovih pravic je bila objavljena jeseni 2017. Njen urad je torej imel na voljo dovolj časa za analizo, ali so bile napovedane reforme dejansko izvedene.

Spremembe sistema so vključevale uvedbo pravno zavezujočih pravil in politične odgovornosti. Poleg tega morajo biti člani strokovnih skupin vpisani v register za preglednost. Člani skupine morajo biti izbrani na podlagi javnega razpisa in uvedena je bila politika glede navzkrižja interesov za posamezne strokovnjake. Varuhinja človekovih pravic je zatrdila, da bo še naprej spremljala, kako Komisija izvaja njeni specifični priporočili glede strokovnih skupin, tj. naj objavi pomembne in popolne zapisnike in naj bodo razprave skupin praviloma pregledne.

Po ponovni pritožbi v zvezi s tem vprašanjem je varuhinja človekovih pravic sprožila preiskavo o vključenosti Evropske centralne banke (ECB) v Skupino tridesetih (G30), zasebno skupino s sedežem v Združenih državah, ki povezuje vodje nekaterih večjih zasebnih bank in centralnih bank ter člane iz akademskih in mednarodnih institucij. ECB nadzoruje nekatere od svetovnih bank, ki so zastopane v skupini. Na odločitev varuhinje človekovih pravic, da sproži to preiskavo, je vplivala tudi večja odgovornost za nadzor bank, ki jo je ECB prevzela v zadnjih letih. Po srečanju med uslužbenci varuhinje človekovih pravic, ki so obravnavali to zadevo, in predstavniki Evropske centralne banke, na katerem so proučili dokumente, povezane z vključenostjo ECB v skupino G30, in o njih razpravljali, je varuhinja človekovih pravic ECB postavila specifična vprašanja.

Vprašanja so zadevala sestavo in financiranje skupine G30, ali bo ECB objavila dnevni red in vsebino srečanj G30, število srečanj, ki sta se jih udeležila sedanji in nekdanji predsednik ECB, in ali so med člani skupine G30 banke, ki jih ECB trenutno nadzoruje. ECB je odgovorila, da so po njenem mnenju srečanja skupine G30 v javnem interesu in da je članstvo predsednika ECB Maria Draghija v skupini G30 združljivo z neodvisnostjo in integriteto ECB. Po analizi odgovora je varuhinja človekovih pravic priporočala, naj Mario Draghi začasno prekine članstvo v skupini G30 do konca svojega mandata, da bi zaščitil ECB in njenega predsednika pred očitki o možni ogroženosti neodvisnosti ECB. Priporočila je tudi, naj se prihodnji predsedniki ECB ne včlanijo v skupino G30.

Varuhinja človekovih pravic je maja na svoji letni tiskovni konferenci uradno objavila seznam priporočenih in odsvetovanih načinov ravnanja za javne uslužbence pri stikih z lobisti. Seznam, ki so ga prejeli uslužbenci Komisije in Sveta, objavljen pa je bil tudi na Twitterju, je koristna smernica za javne uslužbence EU, da bi poznali različne vrste dejavnosti lobiranja.

2.4 Temeljne pravice

Evropski varuh človekovih pravic redno obravnava pritožbe glede spoštovanja temeljnih pravic, kot sta enakost in nediskriminacija. Novembra 2017 je bila uspešno rešena pritožba mladega Avstrijca, ki je opravil neplačano pripravništvo v delegaciji EU v Aziji. Urad varuhinje človekovih pravic je priporočil, naj se pripravnikom v delegacijah EU plačuje nadomestilo glede na življenjske stroške v državi, kjer se nahaja delegacija, da bi bila tako ta cenjena mesta dostopna čim širšemu krogu ljudi. Visoka predstavnica Federica Mogherini se je pozitivno odzvala na to priporočilo. Varuhinja človekovih pravic je nato poslala dopis proračunskim organom, v katerem je poudarila pomembnost tega vprašanja, vključno z dejstvom, da bi EU pokazala svojo zavezanost načelu nediskriminacije, če bi vsaj nekaterim mladim z omejenimi finančnimi sredstvi omogočila dostop do teh pripravništev. Novembra sta Parlament in Svet odobrila poračun za leto 2018, v katerem je 1,2 milijona EUR namenjenih za plačila pripravnikom v delegacijah EU.

Španske nevladne organizacije in državljani so na varuhinjo človekovih pravic naslovili pritožbo zoper Komisijo v zvezi z dogovorom med EU in Turčijo iz leta 2016. Turčija v skladu z dogovorom sprejme vrnjene migrante brez urejenega statusa, ki prispejo v Grčijo, EU pa Turčiji pošlje več pomoči. Pritožniki so Komisijo obtožili, da ni odgovorila oziroma ni ustrezno odgovorila na izražene skrbi, da ni bila izvedena ocena učinka sporazuma na človekove pravice prosilcev za azil in migrantov, vrnjenih v Turčijo iz Grčije. Varuhinja človekovih pravic je Komisijo pozvala, naj v svoja prihodnja poročila o izvajanju sporazuma vključi ločen oddelek o tveganjih za človekove pravice in ukrepih za njihovo zmanjšanje.

V ločenem dopisu je varuhinja človekovih pravic Svet opozorila, da je izjava za tisk edini zanesljiv vir informacij o dogovoru med EU in Turčijo. Izpostavila je, da je Splošno sodišče Evropske unije v začetku leta 2017 navedlo, da se izjava EU in Turčije ne more upoštevati kot ukrep, ki ga je sprejel Evropski svet ali katera koli druga institucija EU. Svet je zato pozvala, naj pregleda in po potrebi spremeni besedilo izjave za tisk, da bi bilo bolj v skladu s pravnimi dejstvi.

European Ombudsman

#EOpress : Ombudsman welcomes EU decision to pay trainees in EU foreign delegations
<http://europa.eu/!TR48JV>

Evropska varuhinja človekovih pravic pozdravlja odločitev EU, da se pripravnikom v delegacijah EU v tujini zagotovi plačilo.

„S tem se poudarja zavezanost EU načelu nediskriminacije, saj so pripravništva tako na voljo vsaj nekaterim mladim z omejenimi finančnimi sredstvi.“ Emily O'Reilly

2.5 Etična vprašanja

Po več javnih posredovanjih varuhinje človekovih pravic glede pomembnosti strogih etičnih pravil za komisarje in pritisku Evropskega parlamenta ter številnih skupin civilne družbe je Komisija septembra napovedala pripravo predlogov za ponovno reformo kodeksa ravnanja komisarjev ter odbora za etiko. Odbor za etiko med drugim preverja, ali so načrtovane dejavnosti komisarjev po končanem mandatu združljive z njihovimi obveznostmi iz Pogodbe. Spremembe vključujejo podaljšanje obdobja mirovanja, v katerem morajo komisarji obvestiti Komisijo, če nameravajo začeti opravljati poklicno dejavnost. Novo obdobje obveščanja bo za komisarje dve leti, za nekdanjega predsednika Komisije pa tri leta. Komisija bo po novem tudi proaktivno objavljala mnenja odbora za etiko o delovnih mestih komisarjev po koncu njihovega mandata. Preiskava varuhinje človekovih pravic se je nanašala tudi na ukrepe Komisije ter pristojnosti in vlogo odbora za etiko. Uslužbenci varuhinje človekovih pravic, ki so obravnavali to zadevo, so preverili, kako je odbor za etiko pripravil svoja mnenja v zvezi z več nekdanjimi člani Komisije (datoteke so bile izbrane zgolj za ponazoritev dela odbora za etiko), in Komisiji postavili številna vprašanja o delu odbora za etiko. Varuhinja človekovih pravic bo opravila analizo odgovora Komisije in javno napovedanih sprememb, ki bo objavljena v letu 2018.

Varuhinja človekovih pravic je tudi zaključila preiskavo o pravilih Komisije za preprečevanje navzkrižij interesov posebnih svetovalcev oziroma strokovnjakov, ki po naročilu pripravljajo strokovne nasvete za komisarje. Med preiskavo je Komisija izboljšala svoj sistem, tako da je varuhinja človekovih pravic junija sklenila, da so pravila na splošno zadovoljiva podlaga za obvladovanje možnega navzkrižja interesov. Vseeno pa je predlagala, da bi Komisija lahko uvedla dodatne izboljšave, vključno z bolj proaktivnim pristopom k svojim ocenam navzkrižja interesov ter izboljšanjem možnosti dostopa državljanov do informacij o posebnih svetovalcih.

Izvajanje pravil o tako imenovanem izzivu vrtljivih vrat, ki se nanaša na prehajanje uslužbencev EU v zasebni sektor in obratno, je ključno za ohranjanje visokih etičnih standardov v javnih upravah. Varuhinja človekovih pravic je zato poslala dopise 15 institucijam in agencijam z vprašanjem, kako izvajajo predpise EU o pojavu vrtljivih vrat, kot so določeni v kadrovskih predpisih (člen 16).

V skladu s temi predpisi višji uradniki eno leto ne smejo lobirati pri nekdanjih sodelavcih o zadevah, za katere so bili odgovorni v zadnjih treh letih dela. Poleg tega ti predpisi določajo, da vsaka institucija letno objavlja informacije o izvajanju te obveznosti, vključno s seznamom vseh ocenjevanih zadev. Varuhinja človekovih pravic je tudi spremljala, kako Komisija izvaja njene smernice in predloge za izboljšanje obravnave primerov vrtljivih vrat, ki jih je podala v prejšnji preiskavi. Analiza bo objavljena leta 2018.

European Ombudsman

Post-mandate activities - why did the @EU_Commission not issue a decision in the case of its former President?

<https://www.ombudsman.europa.eu/cases/correspondence.faces/en/81348/html.bookmark>

...

Dejavnosti po koncu mandata: zakaj Evropska komisija ni izdala odločbe v primeru svojega nekdanjega predsednika Joséja Manuela Barrosa?

„Nekdanji komisarji EU so pri sprejemanju delovnih mest ali ugodnosti po koncu mandata dolžni ravnati pošteno in diskretno.“ Emily O'Reilly

2.6 Agencije in drugi organi EU

Agencije in drugi organi EU so na drugem mestu po številu pritožb v letu 2017. Ena od pritožb, ki jih je varuhinja človekovih pravic zaključila, je bila povezana z načinom obravnave vprašanj v zvezi s cepivi proti človeškemu papilomavirusu (HPV) v okviru Evropske agencije za zdravila (EMA). Natančneje, varuhinja človekovih pravic je preverila, kako je EMA izvedla napotitveni postopek v zvezi s cepivom proti HPV za cepivo proti raku materničnega vratu. Napotitveni postopek je tehnični izraz za postopek obravnave vprašanj v zvezi z zdravilom, ki je že na trgu.

Izvedel ga je farmakovigilančni odbor EMA za ocenjevanje tveganja, ki spremlja varnost zdravil na trgu. Odbor je preveril, ali obstaja vzročna povezava med cepljenjem proti HPV in dvema sindromoma, in sklenil, da ni dokazov o takšni povezavi. Varuhinja človekovih pravic je ugotovila, da je bilo preverjanje znanstvenih dokazov, ki ga je opravil odbor, popolno in neodvisno. Emily O'Reilly je predlagala, naj EMA v prihodnje zagotovi kar največ informacij o znanstvenem delu svojih odborov ter več informacij o svojih dokumentih, da bi javnost lahko lažje zahtevala dostop do njih.

EU Medicines Agency

The @EUombudsman concluded that EMA's safety review of HPV vaccines was complete and independent <http://bit.ly/2hMeFOF> #vaccineswork

Evropska varuhinja človekovih pravic je ugotovila, da je bil pregled varnosti, ki ga je EMA izvedla v zvezi s cepivi proti HPV, popoln in neodvisen.

EMA je bila tudi predmet ločene preiskave, ki jo je varuhinja človekovih pravic v letu 2017 sprožila na lastno pobudo. Ta strateška preiskava se je nanašala na ureditev EMA v zvezi s stiki s farmacevtskimi podjetji, preden ta predložijo vloge za dovoljenje za promet. Varuhinja človekovih pravic je opozorila, da so takšni stiki sicer v interesu javnosti, če pripomorejo k razvoju in dostopnosti kakovostnih, učinkovitih in razumno varnih zdravil, vendar pa obstaja tveganje, da lahko vplivajo na poznejše odločitve EMA o vlogah za dovoljenje za promet. Javna prireditve evropske varuhinje človekovih pravic z naslovom Agencije EU: kako obvladovati tveganje škode za ugled, ki je potekala oktobra z naslednjimi glavnimi govorniki (od leve proti desni): direktorica organizacije Sense about Science Tracey Brown, izvršni direktor EFSA Bernhard Url, evropska varuhinja človekovih pravic Emily O'Reilly, moderator prireditve Dave Keating, direktorica BEUC Monique Goyens in namestnik izvršnega direktorja ECHA Jukka Malm. Evropska varuhinja človekovih pravic Emily O'Reilly z izvršnim direktorjem EFSA Bernhardom Urlom in moderatorjem Daveom Keatingom na javni prireditvi evropske

varuhinje človekovih pravic z naslovom Agencije EU: kako obvladovati tveganje škode za ugled, ki je potekala oktobra.

Septembra so se uslužbenci varuhinje človekovih pravic, ki so obravnavali to zadevo, sestali s predstavniki EMA in razpravljali o začetnem odgovoru EMA na preiskavo. Poročilo o tem srečanju, v katerem so navedene dodatne podrobnosti o pomislekih varuhinje človekovih pravic glede tako imenovanih dejavnosti pred predložitvijo vloge, je bilo objavljeno decembra. Preiskava se nadaljuje v letu 2018 in v prvi četrtini leta je načrtovano usmerjeno javno posvetovanje.

Francosko združenje je vložilo pritožbo zoper Evropsko agencijo za varnost hrane (EFSA), v kateri jo je obtožilo, da ni ustrezno odgovorila na več vprašanj o svoji vlogi pri odobritvi dovoljenja za sorto gensko spremenjene koruze. EFSA je upoštevala predlog varuhinje človekovih pravic in pritožniku zagotovila več informacij. Varuhinja človekovih pravic je tudi predlagala, naj EFSA v prihodnje objavi dodatne informacije, ki jih vlagatelji zagotovijo v odziv na njene zahteve po pojasnilih.

Varuhinja človekovih pravic redno organizira javne prireditve, na katerih potekajo poglobljene razprave o temah, povezanih z njenim delom. Oktobra je bil organizirana prireditev na temo agencij EU in načina obvladovanja tveganja škode za ugled. Ker so agencije vključene v zagotavljanje varnosti naše hrane, kemikalij, ki smo jim izpostavljeni, zdravil, ki jih uživamo, letal, v katerih potujemo, itd., je javno zaupanje v njihovo delo ključnega pomena. Na prireditvi je potekala razprava o tem, kako lahko agencije upoštevajo najvišje etične standarde in standarde preglednosti, da bi svoj ugled zaščitile pred škodo.

Glavni govorniki so bili izvršni direktor Evropske agencije za varnost hrane (EFSA) Bernhard Url, namestnik izvršnega direktorja Evropske agencije za kemikalije (ECHA) Jukka Malm, direktorica Evropske potrošniške organizacije (BEUC) Monique Goyens in direktorica organizacije Sense about Science Tracey Brown. Bernhard Url je povedal, da se EFSA trudi pridobiti zaupanje javnosti v svoje delo s poudarjanjem sposobnosti, torej kakovosti svojega dela, pa tudi značaja, torej načina, kako opravlja svoje delo. Jukka Malm je zatrdil, da se ECHA trudi zagotoviti popolno preglednost svojega dela; ne samo rezultatov opravljenih raziskav, ampak tudi dela, ki ga načrtuje v prihodnosti.

Bernhard Url

Thank you for the lively debate we had on a crucial matter for #EUAgencies : public #trust in our work #EOdebate17

Izvršni direktor EFSA Bernhard Url: „Hvala za živahno razpravo o ključnem vprašanju za agencije EU: javnem zaupanju v naše delo.“

2.7 Pogodbe in nepovratna sredstva EU

Komisija nadzoruje izredno veliko projektov, ki jih financira EU. S temeljitimi revizijami zagotavlja, da so javna sredstva ustrezno porabljena. Občasno pa pri tem pride do sporov in

izvajalci se za rešitev pogosto obrnejo na varuhinjo človekovih pravic.

Na primer, belgijska neprofitna organizacija je sodelovala v projektu, ki ga je financirala EU in ki je bil namenjen reševanju težav, s katerimi se spopadajo starejši pri uporabi rešitev IKT. Organizacija se je obrnila na varuhinjo človekovih pravic, ker je Komisija zahtevala vračilo več kot 85 000 EUR zaradi domnevno nezanesljivega sistema za beleženje opravljenih delovnih ur. Varuhinja človekovih pravic je zadevo preiskala in ugotovila, da so revizorji priznali legitimnost dela, ki ga je pritožnik opravil v zvezi z naročenima nalogama, in tudi opravljenih ur. Zato je predlagala, naj Komisija zniža znesek, katerega vračilo zahteva v zvezi z zadevnima nalogama. Komisija je sprejela njen predlog in znesek zahtevanega vračila znižala za skoraj 37 000 EUR. Preiskava varuhinje človekovih pravic o drugih vidikih predlaganega vračila še poteka.

Nizozemsko svetovalno podjetje, specializirano za inovacije, je bilo član konzorcija, ki je izvedel projekt, ki ga je sofinancirala Komisija in katerega cilj je bil oblikovati in vzpostaviti partnerstvo za inovacije v zvezi z vodo. Podjetje se je obrnilo na varuhinjo človekovih pravic, ko je Komisija napovedala zmanjšanje nepovratnih sredstev zaradi skrbi v zvezi s projektom. Pritožnik je trdil, da Komisija ni ustrezno ocenila projekta. Med preiskavo je Komisija predlagala, da bo ponovno ocenila projekt ob upoštevanju nove dokumentacije, ki jo je zagotovilo svetovalno podjetje. Varuhinja človekovih pravic je zadevo štela za rešeno in jo zaključila.

2.8 Sodelovanje državljanov pri oblikovanju politik EU

Evropska državljanska pobuda, ki je bila uvedena leta 2012, državljanom omogoča, da podprejo politiko ali izrazijo zamisel, za katero menijo, da bi jo Komisija morala uzakoniti. Ena prvih pobud sedanje varuhinje človekovih pravic Emily O'Reilly po njeni izvolitvi leta 2013 je bila uvedba strateške preiskave o pravilnem delovanju postopka evropske državljanske pobude zaradi skrbi, da se organizatorji evropske državljanske pobude spopadajo s preveč tehničnimi težavami, ki preprečujejo uspešnost pobude. Varuhinja človekovih pravic je pripravila več predlogov za olajšanje postopka zbiranja podpisov in večjo preglednost pri izboru pobud.

V letu 2017 je sodelovala tudi v posvetovanju Komisije o reformi uredbe o evropski državljanski pobudi. V predlogih, ki jih je Komisija predstavila septembra, je upoštevanih veliko vidikov, ki jih je varuhinja človekovih pravic predlagala v preteklosti. Njeni predlogi so vključevali vzpostavitev sistema za brezplačno spletno zbiranje podpisov za evropsko državljansko pobudo, poenostavitev zahtev glede podatkov in izboljšanje priprave javnih predstavitev po uspešni evropski državljanski pobudi ter sodelovanje javnosti na teh javnih predstavitev. Varuhinja človekovih pravic bo še naprej pozorno spremljala to vprašanje in ali Komisija javnosti ustrezno pojasnjuje svoje odločitve glede evropskih državljanskih pobud.

ECI Campaign

. @EUombudsman backs plea for #ECI revision. Thank you, Emily O'Reilly! #ECIreform

#deardemocracy @Volksentscheid <http://www.citizens-initiative.eu/european-ombudsman/>

...

Evropska varuhinja človekovih pravic podpira zahtevo po reviziji evropske državljanske pobude. Hvala, Emily O'Reilly!

Drug način vključevanja državljanov v postopek oblikovanja politik EU so javna posvetovanja o načrtovani zakonodaji. Komisija, ki je odgovorna za pripravo zakonov EU, redno izvaja ta posvetovanja. Njihova koristnost pa je odvisna od tega, kako dostopna so posameznikom in organizacijam. Leta 2016 se je španski državljani pritožil varuhinji človekovih pravic, da so javna posvetovanja le redko na voljo v vseh 24 uradnih jezikih EU. Med preiskavo je Komisija pripravila novo, izboljšano jezikovno politiko za javna posvetovanja.

Novi ukrepi, ki se uporabljajo od 28. aprila 2017, vključujejo na primer prevajanje javnih posvetovanj v zvezi z delovnim programom Komisije v vse uradne jezike EU. Z novo politiko je bil uveden tudi postopek za določitev, v katere jezike je treba prevesti druga javna posvetovanja. Varuhinja človekovih pravic je v odločbi, sprejeti decembra, navedla, da bo spremljala izvajanje nove ureditve in predlagala, naj Komisija na spletišču, namenjeno javnim posvetovanjem, vključi oddelek z opisom svoje nove jezikovne politike ter pojasnilom, zakaj nekatera posvetovanja niso na voljo v vseh jezikih EU.

3 Komunikacija in sodelovanje

3.1 Nagrada za dobro upravljanje

Evropska varuhinja človekovih pravic je marca gostila slovesnost ob podelitvi prve nagrade za dobro upravljanje. Za nagrado so glavne institucije EU ter mnoge agencije in drugi organi predlagali skupaj devetdeset projektov. Nagrade so bile podeljene v sedmih kategorijah, glavno nagrado za dobro upravljanje v letu 2017 pa je prejel projekt Generalnega direktorata Komisije za zdravje in varnost hrane, ki je spodbujal sodelovanje EU pri izmenjavi ključnih informacij in strokovnega znanja za pomoč več milijonom Evropejcem z redkimi boleznimi.

Predlagani projekti so zajemali vse od inovativnih načinov za vključevanje državljanov v oblikovanje politik, oblikovanja zlahka dostopnih podatkovnih zbirk, zagotavljanja javnosti prijaznih pojasnil politik in programov EU do prenosa strokovnih srečanj v živo in uporabe informacijskih tehnologij, da bi javnosti učinkoviteje in bolj odprto približali storitve. Zdravstvena služba Sveta EU je prejela posebno nagrado za svoje delo, ki je vključevalo tudi pomoč žrtvam terorističnega napada na podzemni železnici v Bruslju leta 2016. Prejemniki glavne nagrade Evropskega varuha človekovih pravic za dobro upravljanje leta 2017 z Generalnega direktorata Komisije za zdravje ob prejemu nagrade iz rok evropske varuhinje človekovih pravic Emily O'Reilly.

V okviru nagrade so bila predstavljena posamezna in skupna prizadevanja uslužbencev EU za pozitivne spremembe. Varuhinja človekovih pravic je povedala, da njen urad sicer poziva uslužbenke EU k odgovornosti, vendar pa ta nadzorna vloga vključuje tudi priznanja za dobro

opravljene naloge. Pripomnila je tudi, da je zelo primerno, da je otvoritvena slovesnost ob podelitvi nagrade potekala približno v času pomembne obletnice Rimske pogodbe.

European Ombudsman

We have received some outstanding projects for the #EOAward & they are worth knowing in detail. Have a look here: <http://europa.eu/!UN47uU>

Za nagrado Evropskega varuha človekovih pravic za dobro upravljanje je bilo predlaganih nekaj izjemnih projektov, ki si zaslužijo, da jih podrobneje spoznate.

Slovesnost ob podelitvi prve nagrade Evropskega varuha človekovih pravic za dobro upravljanje.

3.2 Komunikacija

Namen petletne strategije Evropskega varuha človekovih pravic „Do leta 2019“ je povečati vpliv, pomen in prepoznavnost urada. Z boljšo prepoznavnostjo je lažje zagotoviti, da javnost, podjetja, nevladne organizacije in drugi vedo, na koga se lahko obrnejo, če imajo težave z institucijami EU.

Zaradi učinkovitega izvajanja strategije sta se povečala skupno število pritožb, ki jih je urad obravnaval v letu 2017 (s 1 880 na 2 181), in število pritožb, ki spadajo v okvir pooblastil varuha človekovih pravic (s 711 na 751). Povečalo se je tudi število zadev, ki so kompleksnejše in se nanašajo na vse več vprašanj, ki so v širšem javnem interesu.

Poleg ozaveščanja deležnikov, kot so poslovna združenja in organizacije civilne družbe, se urad trudi tudi izboljšati podobo Evropskega varuha človekovih pravic v medijih in družbenih medijih ter uporablja te platforme za obveščanje o določenih preiskavah ali opozarjanje na druge dejavnosti varuhinje človekovih pravic.

Število sledilcev urada na Twitterju (@EUOmbudsman) se je v obdobju med letoma 2016 in 2017 zvišalo za 16 % (zdaj jih je več kot 19 000), pri čemer je bila med najbolj priljubljenimi objavami sporočilo, v katerem je urad pozdravil zavezo Komisije k edinstveni in izjemni preglednosti v zvezi z izstopom Združenega kraljestva iz EU. Druge priljubljene objave so bile povezane s slovesnostjo ob podelitvi nagrade za dobro upravljanje in preiskavo varuhinje človekovih pravic glede pojasnil ECB o njeni vključenosti v Skupino tridesetih. Urad je svojo prisotnost v družbenih medijih razširil tudi na platformah Medium in Instagram, da bi delo Evropskega varuha človekovih pravic približal novim ciljnim skupinam.

Nadaljeval je tudi prenovu svojega spletišča, da bi bilo to bolj prijazno do uporabnikov. Novo spletišče bo začelo delovati v letu 2018.

Gundi Gadesmann

. @EUombudsman O'Reilly discusses #Council & #lobbying transparency and #ParadisePapers with Nordic journalists

Evropska varuhinja človekovih pravic Emily O'Reilly razpravlja z nordijskimi novinarji o Svetu EU in preglednosti pri lobiranju ter rajske dokumentih.

3.3 Odnosi z institucijami EU

Evropska varuhinja človekovih pravic na srečanju s predsednikom Evropskega parlamenta Antoniom Tajanijem.

3.3.1 Evropski parlament

Trden in trajen odnos z Evropskim parlamentom je zelo pomemben za Evropskega varuha človekovih pravic. Evropski parlament je glas vseh Evropejcev in izvoli Evropskega varuha človekovih pravic, ki evropskim državljanom in prebivalcem pomaga pri težavah z upravo EU. Varuhinja človekovih pravic je govorila na plenarnem zasedanju Parlamenta in v več parlamentarnih odborih med letom, njeni zaposleni pa so pogosto zastopali institucijo na parlamentarnih zasedanjih, predstavitev in drugih prireditvah. Varuhinja človekovih pravic je imela v začetku leta 2017 uspešno prvo srečanje z novoizvoljenim predsednikom Parlamenta Antoniom Tajanijem, sestala pa se je tudi s številnimi poslanci Evropskega parlamenta iz različnih odborov in političnih skupin. Predsednica Odbora Evropskega parlamenta za peticije Cecilia Wikström na letni konferenci Evropske mreže varuhov človekovih pravic v letu 2017.

3.3.2 Odbor za peticije

Odbor za peticije zagotavlja tesno povezavo med Evropskim varuhom človekovih pravic in Evropskim parlamentom, ki temelji na odgovornosti in vzajemni podpori. Njuno tesno sodelovanje je ključnega pomena za učinkovito izpolnjevanje potreb posameznih državljanov, ki svoje pomisleke sporočijo enemu od njiju. Varuhinja človekovih pravic se zaveda pomembnosti svojega odnosa z Odborom za peticije in ceni plodno sodelovanje. Predsednica odbora Cecilia Wikström in vsi člani odbora stalno podpirajo varuhinjo človekovih pravic pri prizadevanjih, da bi institucijam EU pomagala določiti najvišje standarde dobrega upravljanja. Evropska varuhinja človekovih pravic s prvim podpredsednikom Evropske komisije Fransom Timmermansom, odgovornim za boljšo pravno ureditev, medinstitucionalne odnose, pravno državo in Listino o temeljnih pravicah.

3.3.3 Evropska komisija

Evropska komisija je izvršilna veja oblasti in največja institucija EU, katere delo neposredno in posredno vpliva na življenja več milijonov Evropejcev. Zato ni presenetljivo, da je velik delež pritožb, ki jih prejme varuhinja človekovih pravic, povezan z delom Komisije. V letu 2017 je varuhinja človekovih pravic z veseljem podprla in ponovno pozdravila številne ukrepe, ki jih je Komisija pod vodstvom predsednika Jean-Clauda Junckerja sprejela za izboljšanje že tako visokih standardov javne uprave. Še vedno pa je treba obravnavati številne izzive. Odprt in pošten delovni odnos med institucijama pomaga varuhinji človekovih pravic, da lahko bolj

učinkovito in uspešno obravnava prejete pritožbe.

3.3.4 Druge institucije, agencije in organizacije

Varuhinja človekovih pravic seveda ohranja tesne odnose tudi z vsemi drugimi institucijami, agencijami in organizacijami. V letu 2017 je imela tesne stike z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov (ENVP), Evropskim ekonomsko-socialnim odborom (EESO), Agencijo Evropske unije za temeljne pravice (FRA), Evropsko centralno banko (ECB), Evropsko investicijsko banko (EIB), Računskim sodiščem (ERS) in drugimi. Tesen odnos z vsemi institucijami, organi in agencijami EU je pomemben sestavni del strategije Evropskega varuha človekovih pravic „Do leta 2019“, katere namen je v korist vseh, ki živijo v Evropi, oblikovati bolj odprto in v storitve usmerjeno upravo EU.

EESC

. @EUombudsman in reply to Members: we have so much in common when it comes to fight for #transparency , we should cooperate more! #EESCplenary

Odgovor evropske varuhinje človekovih pravic članom EESO na plenarnem zasedanju: v prizadevanjih za preglednost imamo toliko skupnega, da bi morali sodelovati.

3.3.5 Konvencija ZN o pravicah invalidov

Varuh človekovih pravic kot član okvira EU spodbuja, varuje in spremlja izvajanje Konvencije Združenih narodov o pravicah invalidov (UNCRPD) v upravi EU.

Strateška preiskava varuhinje človekovih pravic o tem, ali je obravnava invalidov v okviru skupnega sistema zdravstvenega zavarovanja Komisije (JSIS) skladna z UNCRPD, se je nadaljevala v letu 2017. Preiskovalna skupina varuhinje človekovih pravic se je srečala s Komisijo, da bi pridobila več informacij. Novembra je evropska varuhinja človekovih pravic začela ciljno posvetovanje z združenji uslužbencev EU, ki so invalidi ali katerih družinski člani so invalidi, ter Evropskim invalidskim forumom (EDF).

European Blind Union

. @EUombudsman opens strategic inquiry into accessibility of @EU_Commission websites & online tools #a11y #CRPD

Evropska varuhinja človekovih pravic je začela strateško preiskavo o dostopnosti spletišč in spletnih orodij Evropske komisije.

Julija je varuhinja človekovih pravic sprožila strateško preiskavo o dostopnosti spletišč in

spletnih orodij, ki jih upravlja Komisija. Postavila je vprašanja o ocenjevanju dostopnosti, lahko berljivih oblikah in usposabljanju zaposlenih pri Komisiji. Oktobra se je Komisija zavezala, da bo izboljšala dostopnost svojih spletišč. Predlagala je na primer, da bi lahko začela pilotni projekt za vzpostavitev medinstitucionalnega portala, na katerem bi bile objavljene nekatere strani s splošnimi informacijami o EU v lahko berljivi obliki. Zatrnila je tudi, da bo proučila možnost uvedbe obveznih tečajev o dostopnosti za svoje spletne načrtovalce, razvijalce in skrbnike.

V letu 2017 si je varuhinja človekovih pravic še naprej prizadevala, da bi bilo spletišče njenega urada bolj dostopno in prijaznejše do uporabnikov. Zunanji izvajalec je ocenil skladnost spletišča varuha človekovih pravic s smernicami za dostopnost spletnih vsebin (WCAG 2.0) in potrdil skladnost na ravni AA (najvišja raven je AAA). Varuhinja človekovih pravic namerava to oceno ponoviti vsaki dve leti.

Julija je objavila izjavo o dostopnosti, ki je dostopna na njenem spletišču. V njej je navedeno, kateri deli spletišča niso dostopni, uporabniki imajo možnost zahtevati dostopno obliko in zagotovljena je povezava do orodja za povratne informacije za poročanje o težavah. Prenova spletišča varuha človekovih pravic je priložnost za izpolnitev kar največ zahtev za raven skladnosti AAA.

Ena od pritožb, ki jih je prejela varuhinja človekovih pravic, je bila povezana s stigmatizacijo invalidov zaradi slike na tobaknih izdelkih, na kateri je ob osebi na invalidskem vozičku zapisano: „Kajenje povzroča možgansko kap in invalidnost.“ Varuhinja človekovih pravic je svetovala, da bi se bilo v prihodnje pred objavo slik dobro posvetovati z zadevnimi skupinami civilne družbe.

Urad varuhinje človekovih pravic si je še naprej prizadeval ozaveščati o Konvenciji ZN o pravicah invalidov. Marca so predstavniki varuhinje človekovih pravic, Parlamenta in Agencije EU za temeljne pravice (FRA) skupaj izvedli javno dostopen spletni seminar. Na spletnem seminarju, ki ga je organizirala Agencija Evropske unije za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL), so bili predstavljeni pomen UNCRPD za upravo EU ter praktična orodja za njeno izvajanje. Decembra je varuhinja človekovih pravic sodelovala na četrtem Evropskem parlamentu invalidov. Govor evropske varuhinje človekovih pravic na četrtem Evropskem parlamentu invalidov.

3.4 Evropska mreža varuhov človekovih pravic

Pritožbe, posredovane drugim institucijam in organom; pritožniki, ki jim je evropska varuhinja človekovih pravic v letu 2017 svetovala, naj se obrnejo na druge institucije in organe (skupaj 1 148)

Opomba: seštevek teh deležev je večji od 100 %, ker je v nekaterih primerih varuhinja človekovih pravic pritožniku zagotovila več nasvetov.

Leto 2017 je bilo razgibano za člane Evropske mreže varuhov človekovih pravic, ki jo sestavlja 96 uradov v 36 evropskih državah ter Odbor Evropskega parlamenta za peticije.

Glavna prireditelj mreže v letu 2017 je bila druga letna konferenca, ki jo je urad evropskega

varuha človekovih pravic junija organiziral v Bruslju. Konferenca, na kateri so se srečali člani mreže, je bila odprta tudi za nečlane, med katerimi je bilo največ predstavnikov bruseljskih krovnih skupin in novinarjev. Skupaj se je udeležilo 240 oseb.

Konferenca je ponovno potekala v ključnem zgodovinskem trenutku za Evropsko unijo: lanska konferenca je potekala tik pred referendumom o članstvu Združenega kraljestva v EU, letošnja pa je sovpadala z začetkom pogajanj o izstopu Združenega kraljestva iz EU. Ena od postavk na dnevnem redu je bilo vprašanje, kako čim bolj izboljšati preglednost in gotovost za državljane EU v kontekstu izstopa Združenega kraljestva iz EU. Negotovosti o pravicah po izstopu Združenega kraljestva iz EU in pravici do prostega gibanja so med ključnimi skrbmi državljanov v zvezi z izstopom Združenega kraljestva iz EU. Gre za državljane Združenega kraljestva, ki živijo v EU, in državljane EU, ki živijo v Združenem kraljestvu.

Na konferenci se je razpravljalo tudi o načinih oblikovanja vključujočih družb za boj proti populizmu in spodbujanje integracije. Mnogi menijo, da je bilo leto 2016 leto populizma, vendar so razprave na konferenci pokazale, da si varuhi človekovih pravic še naprej prizadevajo spodbujati zaupanje v demokratične institucije in se borijo proti populizmu. Med drugim so vključeni v spremljanje izpolnjevanja obveznosti v zvezi s človekovimi pravicami v primerih prisilnih vrnitev prosilcev za azil, svetovanje vlagateljem prošelj za združitev družin in pomoč prosilcem za azil pri dostopu do učenja jezikov in končno do zaposlitve.

Glavni govorniki na prvi seji konference Evropske mreže varuhov človekovih pravic v letu 2017 (od leve proti desni): izvršni direktor partnerstva za odprto vlado Sanjay Pradhan, župan občine Mechelen v Belgiji Bart Somers, francoski varuh pravic Jacques Toubon, namestnik predsednika nemškega zveznega odbora za peticije Gero Storjohann in evropska varuhinja človekovih pravic Emily O'Reilly.

Na dnevnem redu konference je bila tudi vloga varuhov človekovih pravic pri krepitvi odprte vlade, torej kulture upravljanja, ki sledi načelom preglednosti, odgovornosti in udeležbe. V zvezi s tem je urad prejel predhodne rezultate skupne raziskave Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) in urada evropskega varuha človekovih pravic. V tej raziskavi o njihovi vlogi v odprti vladi je sodelovalo 86 nacionalnih in podnacionalnih uradov varuhov človekovih pravic iz 59 držav in ozemelj po vsem svetu.

Shada Islam

Absolutely convinced of role of #EU ombudsmen in ensuring citizens' rights & transparent government #ENO2017 .

Trdno verjamem v vlogo varuhov človekovih pravic EU pri zagotavljanju pravic državljanov in pregledne vlade.

Raziskava je pokazala, da so načela odprte vlade trdno zasidrana v praksah institucij varuhov človekovih pravic, čeprav jih le malo priznava njihov prispevek. Popolni rezultati raziskave bodo objavljeni septembra 2018, vendar pa publikacija *Mreža v žarišču* za leto 2017, ki je letno glasilo Evropske mreže varuhov človekovih pravic, vsebuje predhodne rezultate raziskave in druge ključne teme, o katerih se je razpravljalo na bruseljski konferenci.

Septembra sta urad varuhinje človekovih pravic in Komisija skupaj organizirala delavnico za spodbujanje sodelovanja med Komisijo ter nacionalnimi in regionalnimi varuhi človekovih pravic ter zagotovitev boljšega varstva pravic državljanov v skladu z zakonodajo EU. Med podanimi praktičnimi predlogi sta bila vzpostavitev interaktivnega priročnika o pooblastilih vsakega nacionalnega ali regionalnega varuha človekovih pravic in izboljšanje sodelovanja pri razlaganju in izvajanju zakonodaje EU.

Mreža se je še naprej osredotočala na vzporedne preiskave in pobude med zainteresiranimi uradi varuhov človekovih pravic na področjih, ki so v skupnem interesu. Julija 2017 je evropska varuhinja človekovih pravic začela preiskavo o tem, kako je Komisija obravnavala pritožbo o kršitvi, vloženo proti nizozemskemu organom po tem, ko so ti zavrnilo odobritev vizuma zakoncu pritožnika, ki je državljan tretje države. Evropska varuhinja človekovih pravic je zaprosila za pomoč nizozemskega nacionalnega varuha človekovih pravic, ki pa ni našel dokazov, da bi nizozemske službe za priseljevanje napačno uporabile zadevne predpise EU.

Leta 2017 je evropska varuhinja človekovih pravic obravnavala šest novih poizvedb, ki jih je prejela od članov mreže. V eni od njih je finski varuh človekovih pravic želel izvedeti, ali so predpisi EU o pravicah potnikov v železniškem prometu združljivi s Konvencijo Združenih narodov o pravicah invalidov (UNCPRD). Komisija je odgovorila, da so, in pripomnila, da presoja učinek uredbe o pravicah potnikov v železniškem prometu z namenom njene revizije in izboljšanja pravic invalidov ali oseb z omejeno mobilnostjo, ki potujejo z vlakom v EU.

Bolgarski varuh človekovih pravic je postavil vprašanje v zvezi z diskriminacijo, povezano s trženjem izdelkov nižje kakovosti v državah članicah srednje in vzhodne Evrope. Komisija je odgovorila, da bo analizirala podatke, ki jih je zahtevala od nacionalnih organov, odgovornih za varstvo potrošnikov. Varuhinja človekovih pravic je Komisijo prosila, naj jo v začetku leta 2018 obvesti o napredku v zvezi s tem vprašanjem.

Prvo plenarno zasedanje konference Evropske mreže varuhov človekovih pravic v letu 2017. Varuhinja človekovih pravic se je med misijo na Danskem v septembru srečala z danskim varuhom človekovih pravic ter nekaterimi danskimi politikami. Na javnih prireditvah se je tudi pogovarjala z novinarji, akademiki in drugimi zainteresiranimi osebami o svojem delu na področju preglednosti in odgovornosti v EU.

V začetku leta je odpotovala v Berlin, kjer je sodelovala na zasedanju Odbora nemškega zveznega parlamenta za peticije in se srečala z višjimi vladnimi uradniki, vključno s Petrom Altmaierjem (vodja kanclerskega kabineta), s katerim je razpravljala o zadevah v zvezi z upravo EU. Prejela je evropsko nagrado Schwarzkopf za leto 2017, ki jo podeljuje Schwarzkopf Stiftung in ki sta jo v preteklosti prejela predsednik tudi Evropske komisije Jean-Claude Juncker ter predsednik Evropskega parlamenta Martin Schulz.

© JENS SCHLÜTER PHOTOGRAPHY

Evropska varuhinja človekovih pravic ob prejemu evropske nagrade Schwarzkopf za leto 2017. Poleg varuhinje sta na sliki Andrej Schmitz-Schwarzkopf (na desni) in irski veleposlanik v Berlinu Michael Collins (na levi).

Gundi Gadesmann

Application of EU law, complaint handling - @EU_Commission and @EUombudsman seminar with representatives from national ombudsmen offices BXL

Seminar Evropske komisije in urada evropskega varuha človekovih pravic o uporabi zakonodaje EU pri obravnavi pritožb s predstavniki nacionalnih uradov varuhov človekovih pravic.

EU-Parlamentet i DK

“Great appetite for good quality journalism in era of fake news”. @EUombudsman O’Reilly talking to DK journos in Aarhus #kveu #eudk

„V času lažnih novic smo lačni kakovostnega novinarstva,“ je dejala evropska varuhinja človekovih pravic Emily O’Reilly v nagovoru danskim novinarjem v Aarhusu na Danskem.

4 Obravnava pritožb: kako pomagamo

Naloga Evropskega varuha človekovih pravic je pomagati posameznikom, akademikom, podjetjem in drugim organizacijam pri težavah z upravo EU. Vsi našteti bi morali imeti možnost kar se da preprosto navezati stik z uradom, ki se trudi biti čim bolj prilagodljiv pri zagotavljanju pomoči tistim, ki zanjo zaprosijo.

Z novimi izvedbenimi določbami Evropskega varuha človekovih pravic je postopek obravnave pritožb postal učinkovitejši in uspešnejši. S tem ciljno naravnanim pristopom so se v letu 2017 dodatno izboljšale storitve, ki jih varuh človekovih pravic zagotavlja javnosti, instituciji pa se je omogočil večji vpliv.

Skupina varuhinje človekovih pravic za obravnavo zadev je obravnavala zelo različna vprašanja in zagotovila pomoč vsem, ki so se obrnili na varuhinjo, v vseh 24 uradnih jezikih EU. Vsakdo, ki varuhinji človekovih pravic predloži pritožbo, bi moral v dveh delovnih dneh prejeti potrdilo o prejemu.

Če je na podlagi pritožbe sprožena preiskava, je njeno trajanje odvisno od različnih dejavnikov, vključno z zapletenostjo zadeve. Ker so pritožbe glede dostopa do dokumentov drugih institucij EU pogosto časovno občutljive, je varuhinja človekovih pravic v letu 2017 uvedla hitri postopek za obravnavo teh zadev.

4.1 Vrsta in vir pritožb

4.1.1 Pregled pritožb in strateških preiskav

Nasveti, pritožbe in preiskave v letu 2017

Velika večina dela urada temelji na pritožbah, vendar pa varuhinja človekovih pravic izvaja tudi širše strateške preiskave in pobude, če meni, da za to obstajajo utemeljeni razlogi. Te varuhinja človekovih pravic sproži na lastno pobudo, bodisi ker je ugotovila sistemsko težavo, ki bi jo bilo treba obravnavati v javnem interesu, ali ker je prejela eno ali več pritožb o sistemsko pomembni težavi.

Strateško delo leta 2017

Porazdelitev evidentiranih pritožb in preiskav, ki jih je evropska varuhinja človekovih pravic sprožila leta 2017, po državah

4.1.2 Pritožbe zunaj pooblastil varuhinje človekovih pravic

Evropska varuhinja človekovih pravic prejme številne pritožbe o zadevah, ki so zunaj njenih pooblastil, ker večinoma ne zadevajo dela institucije ali organa EU. Pritožbe, ki so povezane z institucijami EU, vendar zadevajo povsem politična vprašanja, zakonodajo ali sodno dejavnost Sodišča, so prav tako zunaj njenih pooblastil.

V letu 2017 je varuhinja človekovih pravic prejela več kot 1 300 takih pritožb, največ iz Španije, Poljske in Nemčije.

Gre predvsem za pritožbe zoper nacionalne javne organe, nacionalna ali mednarodna sodišča in zasebne subjekte. Pritožbe včasih temeljijo na zmotnem prepričanju, da je urad evropskega varuha človekovih pravic organ za pritožbe, višji od nacionalnih uradov varuhov človekovih pravic. Pritožbe zajemajo najrazličnejša področja. Pogosta so vprašanja varstva potrošnikov, obdavčevanja, socialne varnosti in zdravstvenega varstva, v zadnjih letih pa tudi težave, povezane z bankami.

Osebam, ki prosijo za pomoč, so poslani odgovori v njihovem jeziku s pojasnilom pooblastil varuhinje človekovih pravic in možnimi nasveti ali napotitvami na druge organe, ki bi jim lahko pomagali.

V primeru pritožb, ki izražajo nezadovoljstvo nad zakonodajo EU, urad pritožnikom običajno svetuje, naj se obrnejo na Odbor Evropskega parlamenta za peticije. V primeru vprašanj glede izvajanja zakonodaje EU pritožnikom svetuje, naj se obrnejo na Evropsko komisijo ali mreže EU, kot sta SOLVIT in Your Europe Advice. Pritožnikom lahko tudi svetuje, naj se obrnejo na nacionalnega varuha človekovih pravic.

V letu 2017 je bilo veliko podobnih pritožb vloženih v zvezi z dvema zadevama (več kot deset pritožb o istem vprašanju), ki pa sta zunaj pooblastil varuhinje človekovih pravic. Prva se je nanašala na izjave o ženskah, ki jih je poljski poslanec izrekel v Evropskem parlamentu, druga pa na dogodke v Kataloniji.

Število pritožb v okviru mandata urada evropskega varuha človekovih pravic v obdobju 2003–2017

Število pritožb zunaj mandata urada evropskega varuha človekovih pravic v obdobju 2003–2017

4.2 Zoper koga

Institucije, na katere so se nanašale preiskave, ki jih je leta 2017 izvedel urad evropske varuhinje človekovih pravic

4.3 V zvezi s čim

Predmet preiskav, ki jih je evropska varuhinja človekovih pravic zaključila leta 2017

Opomba: V nekaterih primerih je evropska varuhinja človekovih pravic zaključila preiskavo, ki se je nanašala na dva ali več pritožbenih razlogov. Seštevek vseh deležev je zato večji od 100 %.

4.4 Doseženi rezultati

Vrsta ukrepov, ki jih je evropska varuhinja človekovih pravic sprejela v zvezi s prejetimi pritožbami v letu 2017

Gibanje števila preiskav, ki jih je izvedel urad evropskega varuha človekovih pravic

Opomba: Povečanje števila preiskav v letu 2017 gre delno pripisati tako povečanju števila pritožb kot tudi novim izvedbenim določbam.

Rezultati preiskav, ki jih je evropska varuhinja človekovih pravic zaključila leta 2017

Opomba: V nekaterih zadevah je evropska varuhinja človekovih pravic zaključila preiskave iz dveh ali več pritožbenih razlogov. Seštevek vseh deležev je zato večji od 100 %.

Trajanje preiskav v zadevah, ki jih je evropska varuhinja človekovih pravic zaključila leta 2017
1. V nekaterih zapletenih zadevah je potrebnih več krogov posvetovanj s pritožnikom in zadevno institucijo; pričakuje se, da bodo nove izvedbene določbe skrajšale trajanje preiskav.

4.5 Ravnanje v skladu s predlogi evropske varuhinje človekovih pravic

Ravnanje v skladu s predlogi evropske varuhinje človekovih pravic leta 2016

Urad varuhinje človekovih pravic zadnjih šest let vsako leto objavi obsežno poročilo o tem, kako se institucije EU odzivajo na njene predloge za izboljšanje uprave EU. Ti predlogi so predstavljeni kot rešitve, priporočila, kritične ocene in dodatne pripombe. Stopnja skladnosti je ključna za merjenje vpliva in pomena dela Evropskega varuha človekovih pravic.

Iz poročila *Putting it Right? – How the EU institutions responded to the Ombudsman in 2016* (Odpravljanje napak? – Kako so se institucije EU odzvale na predloge evropske varuhinje človekovih pravic v letu 2016) je razvidno, da so institucije EU dosegle 85-odstotno stopnjo skladnosti s predlogi evropske varuhinje človekovih pravic, kar je rahlo povečanje s 83-odstotne stopnje v letu 2015. Od 14 institucij, vključenih v preiskave, jih je 11 doseglo

100-odstotno stopnjo, Komisija – ta je udeležena pri največjem deležu preiskav varuhinje človekovih pravic – pa 77-odstotno stopnjo skladnosti. Iz poročila je razvidno, da se stopnja skladnosti s predlogi med posameznimi institucijami precej razlikuje, in sicer od 100-odstotne v nekaterih primerih do 77-odstotne v najslabšem (povečanje s 33-odstotne stopnje v letu 2015). Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD), Svet Evropske unije in Evropska agencija za zdravila (EMA) so na primer dosegli 100-odstotno stopnjo skladnosti.

Poročilo za leto 2017 bo na voljo konec leta 2018.

5 Viri

5.1 Proračun

Za urad evropskega varuha človekovih pravic je v proračunu EU ločen oddelek, ki je razdeljen na tri naslove. Naslov 1 zajema plače, nadomestila in druge izdatke v zvezi z zaposlenimi. V naslovu 2 so vključene nepremičnine, pohištvo, oprema in razni izdatki iz poslovanja. Naslov 3 pa vsebuje izdatke za splošne naloge, ki jih izvaja institucija. Odobrena proračunska sredstva so leta 2017 znašala 10 905 441 EUR.

Za zagotavljanje učinkovitega upravljanja sredstev opravlja notranji revizor urada evropskega varuha človekovih pravic redne preglede notranjih nadzornih sistemov institucije in finančnega poslovanja urada. Kot pri drugih institucijah EU je tudi pri uradu evropskega varuha človekovih pravic za revizijo pristojno Evropsko računsko sodišče.

5.2 Uporaba virov

Urad evropskega varuha človekovih pravic sprejme vsako leto letni načrt upravljanja, v katerem so izpostavljeni konkretni ukrepi, ki jih mora sprejeti za uresničitev ciljev in prednostnih nalog institucije. Letni načrt upravljanja za leto 2017 je bil tretji načrt, ki je temeljil na njegovi petletni strategiji „Do leta 2019“.

Zaposleni v instituciji so visoko usposobljene osebe, ki govorijo več jezikov. To jim omogoča, da lahko pritožbe zaradi nepravilnosti obravnavajo v 24 uradnih jezikih EU in ozaveščajo državljane o delu varuhinje človekovih pravic. Leta 2017 je bilo v uradu zaposlenih 81 oseb.

Popoln in redno posodobljen seznam zaposlenih, vključno s podrobnimi informacijami o sestavi urada in nalogami vsakega oddelka, je na voljo na spletišču Evropskega varuha človekovih pravic.

Kako navezati stik z Evropskim varuhom človekovih pravic

Po telefonu

+33 (0)3 88 17 23 13

Po elektronski pošti

eo@ombudsman.europa.eu

Prek spleta

- Spletna stran: www.ombudsman.europa.eu
- Twitter: twitter.com/EUombudsman
- Google+: plus.google.com/101520878267293271723
- LinkedIn: www.linkedin.com/company/272026
- YouTube: www.youtube.com/eotubes

Uradi

Strasbourg Poštni naslov

Médiateur européen 1 avenue du Président Robert Schuman CS 30403 F-67001 Strasbourg Cedex

Naslov za obiskovalce

Bâtiment Václav Havel (HAV) Allée Spach F-67070 Strasbourg

Bruselj Poštni naslov

Médiateur européen Rue Wiertz/Wiertzstraat B-1047 Bruxelles/Brussel

Naslov za obiskovalce

Montoyer-Science (MTS) Rue Montoyer/Montoyerstraat 30 B-1000 Bruxelles/Brussel

© Evropska unija, 2018

Vse fotografije in slike so zaščitene z avtorskimi pravicami Evropske unije, razen: naslovnica (© AlxeyPnferov / iStock). Reprodukcijska v izobraževalne in nekomercialne namene je dovoljena ob navedbi vira. Pripravljeno v pisavah FrutigerNext.

Print QK-AA-18-001-SL-C ISBN 978-92-846-2789-9 doi:10.2869/02228 PDF QK-AA-18-001-SL-N ISBN 978-92-846-2722-6 doi:10.2869/514764 HTML QK-AA-18-001-SL-Q doi:10.2869/664470